

Till
Högsta domstolen

HÖGSTA DOMSTOLEN
R 12

INKOM: 2022-09-13
MÅLNR: B 5813-22
AKTBIL: 1

ÖVERKLAGANDE/ANSÖKAN OM PRÖVNINGSTILLSTÅND

Klagande: Jerzy Szczepanek, 19870329-0232
Dalgatan 39
151 34 Södertälje
Medborgare i Polen

För närvarande Häktet Österåker

Ombud och
offentlig försvarare: Advokat Peter Ataseven
Advokatbyrå LexSeven AB
Dalgatan 12
151 33 Södertälje

Motpart (åklagare): Kammaråklagare Johanna Rejdemo Storbjörk
Åklagarmyndigheten
Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet

Överklagad dom: Svea hovrätts dom 2022-09-06 i mål nr B 6390-22

Saken: Försök till synnerligen grovt vapenbrott m.m.

I egenskap av ombud och offentlig försvarare för Jerzy Szczepanek får vi härmed överklaga ovan angiven dom och framställa följande

YRKANDEN

Jerzy yrkar att Högsta domstolen meddelar prövningstillstånd och ogillar åtalet avseende försök till grovt vapenbrott (Hovrättens domslut, punkten 1 a).

I allt fall yrkas strafflinndring.

Postadress: Dalgatan 12, 151 33 Södertälje
Telefon: 08-539 738 36
Telefax: 08-124 433 53

Org. nummer: 559126-0608
Bankgiro: 5227-4909
Mail: info@advokatlexseven.se

SKÅL FÖR PRÖVNINGSTILLSTÅND

Det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att Högsta domstolen prövar om det är möjligt att dömas för försöksbrott när brottets fullbordan varit utesluten redan när brottsplanen gjorts upp.

GRUND FÖR ÖVERKLAGANDET

Jerzy blev frikänd av tingsrätten för försök till synnerligen grovt vapenbrott. Tingsrätten gjorde följande bedömning av rättsläget om otjänliga försök:

"De aktuella vapnen togs i beslag av polisen den 30 mars 2021. Först den 3 augusti 2021, dvs. över fyra månader senare var Jerzy Szczepanek och Jani Tolvanen i förrådet för att leta efter vapnen. I praxis finns ett flertal avgöranden som gäller situationer där polisen bytt ut narkotika mot något annat. I de fall där domstolarna dömt för försöksbrott har det varit klarlagt att det funnits en brottsplan i tiden innan beslaget gjordes, se t.ex. NJA 1992 s 679. När situationen i stället har varit sådan att det då brottsplanen ingicks redan varit uteslutet att brottet skulle kunna fullbordas har domstolarna funnit att förutsättningar saknas att döma för försöksbrott eftersom brottets fullbordan då inte anses ha varit utesluten av en tillfällighet utan i stället på grund av att det funnits ett grundläggande fel i brottsplanen, se t.ex. RH 2007:61 och RH 2015:21."

Tingsrätten bedömde att det var oklart när och hur Jerzy fick kännedom om vapnen och bestämde sig för att försöka ta befattning med dem. Tingsrätten menar alltså att Jerzy kan ha erhållit kännedom om vapnen i tid efter att det ens har varit möjligt att fullborda brottet. Han frikänns därför från ansvar.

Hovrätten ändrar dock tingsrättens dom och dömer Jerzy för försök till grovt vapenbrott. Hovrätten menar att bedömningen av om fara för brottets fullbordan varit utesluten pga. tillfälliga omständigheter ska ske ur gärningsmannens perspektiv vid gärningstillfället. I förevarande fall menar hovrätten att faran för brottets fullbordan varit utesluten pga. att polisen en tid före det att Jerzy begav sig till källarförrådet hade beslagtagit vapnen och ammunitionen. Den omständigheten att polisen tidigare hade bytt ut föremålen mot en replika bedöms – utifrån Jerzys horisont – ha berott på slumpen och inte på ett grundläggande fel i brottsplanen. Hovrätten anser därmed att fara för brottets fullbordan endast pga. tillfälliga omständigheter varit utesluten.

Hovrätten menar att stöd för att gärningsmannens uppfattning ska vara avgörande framgår av bl.a. NJA 2003 s. 670. Försvaret anser att förhållandena i avgörandet är annorlunda i jämförelse med förevarande fall. I avgörandet så är det fråga om en momentan händelse som inte är applicerbar vid fall som handlar om t.ex. vapen eller narkotika som bytts ut mot något annat, och där brottsplanen gjorts upp antingen före eller efter beslaget.

Det finns en rad avgöranden som tar sikte på samma situation som i förevarande fall, dvs. att polisen bytt ut t.ex. narkotika mot något annat. Domstolarna har i de avgöranden tagit fasta vid när i tid brottsplanen gjorts upp i förhållande till beslaget av narkotika, se NJA 1992 s.

679, RH 2015:21, RH 2007:61 och Göta hovrätts dom den 23 december 2021 i mål B 3724–21.

Även om HD delar hovrättens analys av rättsläget så är frågan när en brottsplan bedöms ha grundläggande fel. Hovrätten har överhuvudtaget inte berört att det i förevarande fall hade förflutit mer än fyra månader från det att beslag av vapen och ammunition gjorts till dess att Jerzy kom till förrådet. När en så lång tid passerat så bör inte fara för brottets fullbordan anses ha varit utesluten av en tillfällighet, utan i stället pga. djupgående brister i brottsplanen.

Konsekvensen av hovrättens dom är att begreppet tillfälliga omständigheter vidgas. Försvaret menar att hovrätten bestraffar den brottsliga viljan, i stället för den brottsliga gärningen. Av legalitetsskäl bör försöksbestämmelsen tolkas restriktivt. I annat fall riskerar en utvidgning att få olyckliga konsekvenser. Det kan illustreras med följande frågeställningar: Om en gärningsman försöker döda en person, som redan har varit död i flera månader, men som gärningsmannen tror är vid liv, ska han kunna dömas till mordförsök? Om en gärningsman köper vad han tror är kokain från en langare, men i stället får mjöl, ska denne kunna dömas för narkotikabrott?

Det kan konstateras att tingsrätt och hovrätt har gjort olika bedömningar av rättsläget. Som framgått av hovrättens dom så spretar även praxis. Det finns därmed ett behov av att HD klargör vad som gäller i ett fall som det förevarande.

Kostandsräkning bilägges.

Södertälje den 13 september 2022

Peter Ataseven